

РІШЕННЯ В АДМІНІСТРАТИВНИХ СПРАВАХ *

Стаття 65 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» є бланкетною нормою, оскільки наводить загальний перелік можливих порушень законодавства про пенсійне забезпечення та містить посилання на інші закони, якими встановлено цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність. Тому при вирішенні питання про притягнення до відповідальності за порушення законодавства про пенсійне забезпечення відповідно до цієї норми має бути визначено вид відповідальності, яку мають нести винні особи, із зазначенням конкретної норми права, якою вона встановлена

ПОСТАНОВА¹
Іменем України

14 березня 2013 р. колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України, розглянувши в порядку письмового провадження справу за позовом Головного управління Пенсійного фонду України в АР Крим (далі — ГУ ПФУ) до державної податкової адміністрації в АР Крим (далі — ДПА) про стягнення переплати пенсії, **встановила:**

У квітні 2009 р. ГУ ПФУ звернулося до суду з позовом, у якому просило стягнути з ДПА кошти за переплату пенсії у розмірі 5 тис. 828 грн 16 коп.

На обґрунтування позову ГУ ПФУ зазначило, що переплата виникла у зв'язку з перерахунком пенсії на підставі наданих ДПА довідок, які містили недостовірну інформацію про розмір грошового забезпечення десяти осіб, звільнених зі служби в податковій міліції, а тому на ДПА має бути покладено обов'язок із відшкодування збитків, завданих наданням недостовірних даних, відповідно до ст. 65 Закону від 9 квітня 1992 р. № 2262-ХІІ «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» (далі — Закон № 2262-ХІІ).

Окружний адміністративний суд АР Крим постановою від 1 вересня 2009 р., залишеною без змін ухвалою Севастопольського апеляційного адміністративного суду від 26 травня 2010 р., у задоволенні позову відмовив.

Вищий адміністративний суд України постановою від 6 вересня 2012 р. рішення судів попередніх інстанцій скасував, позовні вимоги задовольнив.

Суди встановили, що у березні 2008 р. ГУ ПФУ звернулося до ДПА з проханням надати довідки встановленого зразка про грошове забезпечення пенсіонерів, колишніх військовослужбовців податкової міліції, пенсії яких підлягають перерахунку відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 6 лютого 2008 р. № 34 «Про внесення зміни до деяких постанов Кабінету Міністрів України», та долучити до них списки таких пенсіонерів.

На виконання зазначеного запиту ДПА надано довідки для перерахунку пенсій особам, звільненим зі служби в податковій міліції, а саме: Особі 1, Особі 2, Особі 3, Особі 4, Особі 5, Особі 6, Особі 7, Особі 8, Особі 9, Особі 10 станом на 1 лютого 2008 р., в яких містилися відомості про грошове забезпечення цих осіб за січень 2008 р.

На підставі цих довідок здійснено перерахунок пенсії вказаним пенсіонерам з 1 лютого 2008 р.

У подальшому державна податкова інспекція (далі — ДПІ) в м. Євпаторії АР Крим, Красноперкопська об'єднана ДПІ АР Крим та ДПІ в м. Ялті АР Крим надали нові довідки, в яких розмір грошового забезпечення зазначених пенсіонерів був указаний в меншому розмірі, ніж в первинних довідках, внаслідок чого розмір їхніх пенсій після перерахунку зменшився.

На підставі раніше виданих довідок пенсії вищевказаним особам з лютого по вересень 2008 р. виплачувалися в більшому розмірі, ніж належало, внаслідок чого державі заподіяно збитки у розмірі 5 тис. 828 грн 16 коп.

У заяві про перегляд судових рішень Верховним Судом України з підстави, передбаченої п. 1 ч. 1 ст. 237 КАС, державна податкова служба в АР Крим (далі — ДПС) як правонаступник ДПА

* Публікується повний текст судового рішення із незначними редакційними правками.

¹ Постанова Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України від 14 березня 2013 р. у справі № 21-15а13.

зазначила, що в доданих до заяви ухвалах Вищого адміністративного суду України від 9 червня 2011 р. та 4 жовтня 2012 р. по-іншому, ніж в оскаржуваній постанові, застосовано положення ст. 65 Закону № 2262-ХІІ; просить скасувати постанову Вищого адміністративного суду України від 6 вересня 2012 р. і залишити в силі рішення судів першої та апеляційної інстанцій.

Колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України вважає, що заява ДПС підлягає частковому задоволенню з таких підстав.

Вищий адміністративний суд України, допускаючи справу до провадження, виходив із того, що в ухвалах суду касаційної інстанції, копії яких додано до заяви, по-іншому, ніж у справі, що розглядається, застосовано положення ст. 65 Закону № 2262-ХІІ.

У справах, рішення в яких надано для порівняння, суд касаційної інстанції дійшов висновку про відсутність підстав для застосування до ДПА заходів відповідальності, про яку йдеться у ст. 65 Закону № 2262-ХІІ. Такий висновок ґрунтується на тому, що ДПА не є уповноваженим органом для видачі довідок про грошове забезпечення, оскільки останнім місцем роботи осіб були відповідні податкові інспекції, а ГУ ПФУ як орган, уповноважений здійснювати перерахунок пенсій, має перевіряти правильність складення довідок про розмір грошового забезпечення осіб, пенсії яких підлягають перерахунку, проте цього не зробив.

У справі, що розглядається, Вищий адміністративний суд України дійшов іншого висновку: відповідно до ст. 65 Закону № 2262-ХІІ ДПА зобов'язана відшкодувати збитки, заподіяні внаслідок надання недостовірних відомостей, оскільки надані нею довідки про розмір грошового забезпечення осіб були єдиною і достатньою підставою для здійснення перерахунку пенсії уповноваженим органом, а через недостовірні та неповні дані у цих довідках сталася переплата пенсій. При цьому суд зазначив, що ДПА, надаючи довідки про розмір грошового забезпечення, діяла як орган, уповноважений на здійснення таких дій, а на ГУ ПФУ як на орган, який здійснює перерахунок пенсій на підставі довідок про розмір грошового забезпечення, виданих уповноваженими органами, не покладено безумовного обов'язку здійснювати контроль за достовірністю такої інформації.

Аналіз наведених судових рішень дає підстави вважати, що суд касаційної інстанції неоднаково застосував положення ст. 65 Закону № 2262-ХІІ.

Вирішуючи питання про усунення розбіжностей у застосуванні судом касаційної інстанції однієї і тієї самої норми матеріального права у по-

дібних правовідносинах, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України виходить із такого.

Статтею 65 Закону № 2262-ХІІ передбачено, що особи, винні в порушенні законодавства про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб, зазначених у цьому Законі, а також у несвоєчасному оформленні або поданні документів для призначення пенсії, у видачі для оформлення пенсій недостовірних даних і документів, несуть цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність згідно із законом.

Зазначена норма закону є бланкетною, оскільки наводить загальний перелік можливих порушень законодавства про пенсійне забезпечення та містить посилання на інші закони, якими встановлено цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність. Тобто цією нормою закріплено саму можливість відповідальності, для притягнення до якої слід застосовувати інші нормативні акти.

Таким чином, при вирішенні питання про притягнення до відповідальності за порушення законодавства про пенсійне забезпечення відповідно до ст. 65 Закону № 2262-ХІІ має бути визначено вид відповідальності, яку мають нести винні особи, із зазначенням конкретної норми права, якою вона встановлена.

Проте, поклавши на відповідача обов'язок щодо відшкодування збитків, заподіяних державі у зв'язку з переплатою пенсій, суд касаційної інстанції в оскаржуваному рішенні не зазначив, яку саме та на підставі якого закону має нести відповідальність ДПА.

Крім того, згідно з вимогами ч. 1 ст. 17 КАС, юрисдикція адміністративних судів поширюється на правовідносини, що виникають у зв'язку зі здійсненням суб'єктом владних повноважень владних управлінських функцій.

Відповідно до ч. 2 ст. 21 КАС вимоги про відшкодування шкоди, заподіяної протиправними рішеннями, діями чи бездіяльністю суб'єкта владних повноважень або іншим порушенням прав, свобод та інтересів суб'єктів публічно-правових відносин, розглядаються адміністративним судом, якщо вони заявлені в одному провадженні з вимогою вирішити публічно-правовий спір. Інакше вимоги про відшкодування шкоди вирішуються судами в порядку цивільного або господарського судочинства.

У справі, що розглядається, суд касаційної інстанції, скасовуючи рішення судів попередніх інстанцій та ухвалюючи нове рішення, не зазначив, які владні управлінські функції здійснював відповідач при видачі довідок про розмір грошо-

вого забезпечення або на виконання якого закону позивач як суб'єкт владних повноважень звернувся до суду, тобто суд не перевіряв, чи підлягає справа розгляду в порядку адміністративного судочинства.

Ураховуючи наведене, постанова Вищого адміністративного суду України від 6 вересня 2012 р. не узгоджується з вимогами законодавства, тому вона підлягає скасуванню, а справа — направленню на новий розгляд до суду касаційної інстанції.

Керуючись статтями 241—243 КАС, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України **п о с т а н о в и л а:**

Заяву ДПС задовольнити частково.

Постанову Вищого адміністративного суду України від 6 вересня 2012 р. скасувати, справу направити на новий розгляд до суду касаційної інстанції.

Постанова є остаточною і оскарженню не підлягає, крім випадку, встановленого п. 2 ч. 1 ст. 237 КАС.